

TRAVIS BALDREE

**KIRJAKAUPPOJA
JA
KIROUKSIA**

SUOMENTANUT MIKA KIVIMÄKI

Karisto
Helsinki

Taiteen edistämiskeskus on tukenut teoksen käännöstyötä.

Englanninkielinen alkuteos

Bookshops & Bonedust

Copyright © Travis Baldree 2023

First published 2023 by Tor an imprint of Pan Macmillan,
a division of Macmillan Publishers International Limited

Suomenkielinen laitos © Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-51332-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

Sillä oikeat asiat tapahtuvat väärään aikaan.

PROLOGI

"Kahdeksantoista!" Viv mylväisi ja heilautti sapeliaan matalassa kaaressa, joka lennätti kalmon kallon irti selkärangasta. Hän nauroi ja survaisi terän kalmon epäkuolleen ruumiin läpi ennen kuin se ehti kaatua ja luunpirstaleita lenteli joka puolelle. Kaksi askelta, ja hän iski yläviistoon ja osui toista vihollista rintakehään. Pirstaleita sinkoili kuin lastuja metsurin kirveestä.

"Yhdeksäntoista!" Viv virnisti hurjapäisesti torahampaat paljastettuina ja rynnisti eteenpäin suurin harppauksin.

Jokainen hengenveto suhahteli kirkkaasti ja esteettömästi keuhkoissa, lihakset pullistelivat ja rentoutuivat täydellisessä rytmissä, veri kohisi suonissa. Hän uhkui nuoruutta, voimaa ja väkevyyttä, ja hän aikoi ottaa tuosta kaikesta irti kaiken mitä pystyi.

Varine Kalpean pitkänhuiskeiden luurankosotilaiden armeija oli ahtautunut linnatammien sekaan kaikessa kuihtuneisuudessaan ketteränä. Sotilaat taistelivat äänettöminä ja kuolemattomina, lyhytmiekat ja hilparit osoittivat ärhäkästi Viviä, joka väisteli tai iski niitä sivuun tulvavuoksen hellittämättömyydellä.

Hän johti rynnäkköä kaukana muiden Rackamin Korppien edellä. Ne muut olivat vanhoja sotaratsuja. Vanhoja ja *hitaita*. Uudet tulokkaat yritettiin pitää joukon hännillä, mutta Viviä ei ollut tarkoitettu sellaiseen.

Kuolleidenmanaaja väijyi jossakin edessäpäin, ja Viv aikoi olla ensimmäisenä hänen luonaan. Kun viivytelijät viimein ehtisivät paikalle, he löytäisivät hänet miekka levossa ja saalis jalkojen juuressa.

Vivin saalis kasvoi joka sapeliniskulla. Ei vielääkään tarpeeksi nopeasti. Hän kiskaisi sotavasaran kantalenkistä ja alkoi huitoa kaksin käsin, murskaten ja halkoen luurankorivistöjä sekä vasaralla ja miekalla. Heidän kilpensä murjottiin tieltä. Heidän rengaspanssarinsa repeilivät kuin paperi. Heidän kallonsa musertuivat kuin talvimelonit.

Käheitä huutoja kajahteli hänen takanaan, kun Rackamin joukko teki selvää Vivin jälkeensä jättämästä tauhkasta tai kalmoista, jotka yrittivät koukata sivustaan. Joku huusi hänelle kehotuksen hidastaa. Viv hörähti pilkkanauruun.

Sitten hänen jalassaan leimahti kylmä tuli, joka puolessa sekunnissa kuumeni. Viv horjahti ja pyörähti toisen saappaansa varassa juuri, kun hilparin ruosteinen terä vetäytyi reiteen ilmestyneestä pitkästä haavasta. Terä sohaisi uudelleen, ja Viv tuijotti epäuskoisena, kun se upposi housunlahkeen läpi jalan lihaan tehden toisen viiltohaavan täydellisesti ensimmäisen viereen. Sitten veri alkoi vuotaa. Sitä tuli paljon.

Viv karjahti, iski sotavasarella hilparin sivuun ja viilsi heti perään miekalla ylöspäin niin, että kalmo halkesi kahtia. Sen sarvikypärä kieppui yläilmoihin hullunkurisesti pyörien. Viviä olisi naurattanut, ellei tuska olisi vallannut häntä vartalon painopisteen siirtyessä iskun aikana. Haavoittunut jalka petti ja taittui hänen allaan kuin viljan-korsi.

Äkkiä hän huomasi makaavansa kyljellään sammaleen ja loan seassa, ja kaikkialla oli verta.

Toinen henkiin herätetty luuranko kumartui hänen ylleen ja sini-set valot leimusivat sen tyhjiissä silmäkuopissa. Sen otsalla loisti kirkkaana Varinen symboli: timanttikuvio, jossa oli sarven kaltaiset haarat. Luurankosoturi kohotti ruosteisen suurkilpensä korkealle aikoen antaa sillä murskaavan iskun. Ainoat äänet olivat kalmon kuivien janteiden natina ja Vivin yrittys haukkoa henkeä.

Hän ehti juuri ja juuri osua vasaralla kilven reunaan ja iskeä sen sivuun, mutta isku sai aseensa kirpoamaan hänen kädestään. Tuskan-kyyneleet sumensivat silmät. Viv ei ollut onnistunut riisumaan

vastustajaansa aseista. Elävä vainaja ei hellittänyt vaan kohotti metallilevyä uudelleen. Nyt se oli sellaisessa asennossa, että Viv ei mitenkään saanut sapeliaan itsensä ja putoavan kilvenreunan väliin. Järkyttyneenä ja epäuskoisena hän pystyi vain seuraamaan, kun teräs laskeutui kohti hänen kaulaansa.

Katkonainen huuto, mutta se ei tullut hänen suustaan.

Rackam heittäytyi olentoa päin olkapää edellä. Kun kalmo hoiptelteli taaksepäin, kääpiö teki siitä selvää yhdellä teräsnuijan iskulla.

Rackam laski katseensa Viviin, ja kääpiön huulille noussut pettymyksen irvistys pahensi Vivin kuvotusta. ”Helvetit soikoon, tolvana. Paina käsi haavan päälle. Pysy tajuissasi ja yritä olla kuolematta, jos osaat.”

Sitten Rackam oli poissa ja Viv lojui niillä sijoillaan henki järkytyksestä salpaantuneena, kun Korpit rynnistivät hänen ohitseensa miekkokojen ja jousien rivistönä levittäen maagista tulta, joka kaatoi viholiset maahan.

He katosivat sumun sekaan, ja Viv jäi yksin tuijottamaan epäuskoisena, kuinka hänen elämänverensä pumppautui jalan kautta ulos.

”Hei, olet siis vielä porukoissa?”

Viv palasi tajuihinsa pää pöpperöisenä. Häntä oksetti. Ehkä hän oli jo oksentanutkin.

Hän näki ensimmäiseksi Rackamin piinkovat silmät, jotka kiilulivat harmaaraitaisen, letitetyn parran yllä. Viv pudisti päätään ja katseli ympärilleen, vaikka näkökentän reunat näyttivätkin rasvan sumen tamilta. Hän oli jotenkin onnistunut asettumaan nojalleen tammen runkoa vasten. Hänellä oli nähtävästi ollut tarpeeksi järkeä repiä irti paitansa helma ja sitoa sillä haava peitettyään sen ensin kourallisella sammalta. Kangas oli läpimärkä verestä ja maa hänen allaan oli veren-sekaista liejuvelliä.

Kun Viv näki sen, häntä alkoi taas pyöräyttää, mutta Rackam palautti hänet tolkkuihinsa yllättävän lempeällä korvapuustilla.

Viv henkäisi ja ravisti päätään.

Taistelu oli ohi. Ellei Rackamin läsnäolo olisi kielinyt siitä, se olisi selvinnyt tämän takana kuljeskelevien sotureiden kiireettömistä liikkeistä.

”Minä näin sen, kun värväydyit mukaan. Toivoin olevani väärässä, mutta en ollut. Arvasin, että se menisi just näin. Nuoremmat ovat aina tyhmempiä, ja viisastuminen vaatii verta ja aikaa.” Kääpiö katsoi pois päin, ikään kuin johonkin toiseen mahdolliseen tulevaisuuteen, ja kääntyi sitten taas katsomaan häntä. ”Annan jokaiselle uudelle kokeilalle tasaiset mahdollisuudet. Katson käsiä, käsivarsia. Ei arpia? Silloin on mahdollista jopa, että ensimmäinen kohdalle osuva isku tappaa heidät.”

Hän taputti Vivin massiivista kyynärvartta hansikkaan peittämällä kädellään. Jykevät muskelit, mutta eheä iho. Viv tuijotti käden sijaan jalkansa raunioita.

Rackam oikaisi selkänsä, mutta Vivin ei vielä kukaan tarvinnut katsoa kovin paljon ylemmäksi tavoittaakseen hänen silmänsä. ”Onko tämä siis se vamma, joka tappaa sinut?”

Viv nielaisi kuvotuksensa ja siristeli tuntien olonsa typeräksi. Typeräksi tunteminen herätti harmistusta. Ja harmistus oli vain kukon-askleen päässä vihasta. ”Ei”, hän ärähti yhteen purtujen hampaitten välistä.

Rackam hekotteli hiljaa. ”Eipä kai sitten. Toistaiseksi olet kuitenkin poissa pelistä.”

Viv räpytteli. ”Nappasimmeko sen naisen?”

”Emme. Ei hän edes ollut paikalla, sikäli kuin tiedämme. Tämä oli pelkkä pikkuongelma, jonka hän nostatti ihan vain meidän iloksemme. Nyt suuntaamme pohjoiseen. Aiomme löytää hänet.”

Viv ponnisti vasemmalla jalallaan saadakseen punnerrettua itsensä seisaalleen puunrunkoa vasten. Toinen koipi tuntui ihan liian pak-sulta, ja jokainen sydämenlyönti tuntui rummun synkältä kumauk-selta koko jalan pituudelta. ”Milloin lähdemme?”

”Ai me vai? Kuten sanoin, sinä olet toistaiseksi poissa pelistä. Olen

kuullut, että rannassa on kaupunki vain muutaman kilometrin päässä. Lähetän sinut sille suunnalle. Siellä voit parantua, ja me tulemme takaisin sitä kautta, kun olemme valmiit. Jos olet vielä paikalla ja työkykyinen vyöryessämme ohi, pääset takaisin mukaan. Luultavasti muutaman viikon kuluttua. Jos olet poissa, kun ilmestymme maisemiin...” Hän kohautti hartioitaan. ”Tässä vaiheessa luovuttaminen ei ole mikään häpeä.”

”Mutta –”

”Se on ohi, pentu. Tänään selvisit typerästä virheestä. Jos haluat tehdä toisen virheen heti ensimmäisen jälkeen, niin...” Kääpiön katse oli ankara. ”Haluatko kuulla, millaiset mahdollisuudet annan silloin?”

Viv ei kuitenkaan ollut typerä örkki, joten hän sulki suunsa niin helvettien tiukasti.

1

Viv makasi pikkuruisen huoneen lattialla. Tai siis melkein lattialla. Paikkaa ei ollut rakennettu örkeille, ja vuode oli ainakin puoli metriä liian lyhyt. Joku oli kiskonut olkipatjan sängyltä lattialle, ja vaikka hänen koipensa roikkuivat vieläkin patjan päädyn yli, joku oli asettanut hänen reppunsa niin, että jalkaterä oli sen päällä ja haavoittunut jalka pysyi koholla.

Siihen sattui kahdeksan helvetin edestä.

Hän oli saanut kuumeen poukkoillessaan kuormamuulin perässä kiskotuilla paareilla yskien keskellä tiestä nousevaa pölyä. Ja pölyä oli *paljon*.

Viv oli saattanut olla vuoteenomana kaksi päivää, välillä tolkuissaan ja välillä tolkku pois, koko aika oli pelkkää kehää kiertävien unien ja tykyttävän tuskan sekasotkua. Lääkäri oli tullut ja mennyt useamman kerran. Tai ehkä ei sittenkään, ja hän oli vain nähnyt toistuvia houreunia. Hän muisti hämärästi miehen kasvot, ja ne sekoituivat häpeän tunteeseen, jota hän ei osannut tunnistaa.

Nyt hänen mielensä oli selkeä. Mikä lähinnä tarkoitti, että hän pystyi myös *tuntemaan* kaiken täysin selkeästi. Etu oli kyseenalainen.

Sen lisäksi hänellä oli valtava sudennälkä.

Huone oli enimmäkseen tyhjä. Oli karkeatekoinen sänky ja pikkuruinen pöytä, jonka päällä oli lyhty ja pesuvati. Seinät olivat harmaata, höyläämätöntä puuta. Pieni säleikköikkuna. Hän haistoi meren, kiuvan rantaheinän ja kalan. Vastakkaisella seinällä oli vanha merimieskirstu. Hänen sapelinsa nojasi sitä vasten, vierellään kömpelötekoinen puinen kainalosauva. Sotavasaraa ei näkynyt. Eikä juuri muutakaan huomion arvoista.

Rakennuksessa oli täysin hiljaista. Ainoat äänet kantautuivat ulkoa – ruohon kahinaa, aaltojen etäistä kohinaa ja merilintujen satunnaisia huutoja.

Viv oli ollut tolkuissaan vasta vajaan tunnin ja epäili näkymän tekevän hänet hulluksi, jos sitä pitäisi kestää vielä toinenkin tunti.

Hänen jalkansa oli sentään sidottu ja lastoitettu siististi niin, että polvea ei saanut taivutettua. Housun lahje oli leikattu irti. Siteissä oli tahroja kohdissa, joista haava oli vuotanut läpi, mutta kääreet olivat silti iso parannus verrattuna sammaleeseen ja likaiseen villapaitaan.

”Jaaha”, hän totesi. ”Paskanmarjat.”

Hän nousi makuulta vähä vähältä, nosti takapuolensa sängynreunan varaan ja haukkoi henkeä hampaitten välistä liikutellessaan vahingoittunutta jalkaa. Vasen saapas mahtui jalkaan, mutta oikea jalka oli niin turvoksissa, että sai jäädä paljaaksi. Viv nousi horjuen pystyyn ja onnistui raahautumaan haalealla vedellä täytetyn vadin luokse kuuraamaan itsensä parhaansa mukaan puhtaaksi löytämälään rätillä. Tuntiessaan olonsa vähemmän rähjäiseksi hän ontui kohti ovea, mutta jokainen kantapään tömähdys lattiaan nostatti mustia sykkähdyksiä näkökenttään. Hän puri hammasta, muutti suuntaa ja tarttui vastentahtoisesti kainalosauvaan.

Häntä sapetti myöntää, että sen kanssa tuntui paljon paremmalta liikkua.

Kun nyt sapeli kerran oli siinä, hän sitoi sen vanhasta tottumuksesta vyölleen.

Valitettavan pian hänelle valkeni, että huone sijaitsi kapean portaikon yläpäässä. Hän hapuili portaat alas ja otti tukea kainalosauvalla joka toisella askelmalla. Sapeli ei helpottanut liikkumista. Joka tärähdyksellä hän keksi Rackamille uuden ja entistä värikkäämmän nimityksen. Eihän mikään tietenkään ollut kääpiön syytä. Tuntui silti paljon antoisammalta kirota jonkun nimeä, vaikka tilalla olisikin pitänyt olla hänen oma nimensä.

Laskeutuessaan hän haistoi ilmassa leijuvan pekoninkäryn aavistuksen, joka todella kannusti jatkamaan matkaa.

Portaiden alapäässä oli pitkä, karkeasti veistetyistä puusta rakennettu ruokailutila majatalossa tai tavernassa tai miten niitä nimitettiinkin täälläpäin. Yhdellä seinällä kyyhötti kylmänä iso kivitakka haukotellen leveästi kuin pettynyt suu. Rautainen kynttiläkruunu roikkui vinossa hautautuneena kynttilänvahakerrokseen. Kattoparruihin oli ripustettu lasisia verkonkellukkeita ja myrskylyhtyjä, verkkoja ja säänpieksimiä airoja, joihin oli kaiverrettu nimiä. Huoneessa oli puolisenkymmentä naarmuista pöytää, joissa ei istunut ketään.

Peräseinällä oli pitkä baaritiski, johon nojaili kapakoitsija kiillottamassa kuparikolpakkoa joutilaan näköisenä. Hän näytti juuri niin pitkästyneeltä kuin tässä paikassa kuuluikin olla. Pitkän vetehisen leuka oli harmaantunut. Hänellä oli nenä kuin kirveenterä, hiukset roikkuvat kuin levävyhyti teräväkärkisten korvien alle ja kyynärvarsia pitkin kiemurteli tatuointeja.

”Huomenta, neiti”, mies jyrähti. ”Aamiaista?”

Viv ei muistanut, että kukaan olisi *koskaan* neiditellyt häntä.

Mies tutkaili häntä, kulmat kohosivat sapelin kohdalla ja sitten katse kääntyi takaisin kiillotettavaan kolpakkoon.

”Pekonia?” Viv kysyi.

Mies nyökkäsi. ”Munia myös? Entäpä pottuja?”

Vivin vatsa murahti äkäisesti. ”Kyllä.”

”Viisi lanttia pitäisi riittää.”

Viv taputteli vyötään kukkaroa etsien, vilkaisi portaikkoon ja kirosi.

”Maksu ensi kerralla. Pahimmassa tapauksessa joudun itse kiipeämään nuo rappuset.” Mies hymyili vinosti. ”En usko, että pääsisit juoksemaan minua karkuun, mitä? Parempi, että rojahdat jollekin noista jakkarosta niin kauan kuin vielä pystyt.”

Viv oli niin tottunut siihen, että hänen pelkkä olemassaolonsa oli ilmiselvä uhka, joten tuntui aidosti kummalta kun joku pilaili huoltomasti hänen kustannuksellaan, vaikka sitten edes vähän. Hän epäili, että yhdellä jalalla köpötteleminen saattoi heikentää hirmuisuutta.

Vivin onnistuttua suorittamaan suositellun liikesarjan mies katosi tiskin taakse. Viv kiskoi toisen jakkaran lähemmäksi saadakseen nostettua saappaattoman jalkansa sen matalalle poikkipuulle.

Hän rummutti baaritiskiä sormenpäillä ja yritti saada ajatuksensa muualle tarkastelemalla sisätiloja tarkemmin, mutta paikassa ei *todel-lakaan* ollut mitään muuta merkillä pantavaa. Hänen mielensä jaksoi keskittyä vain takahuoneesta kantautuviin ääniin ja tuoksuihin.

Kun kapakoitsija toi paistinpannun ja laski sen, haarukan ja lautasliinan tiskille, Viv oli vähällä tarttua paljain käsin kuumaan kahvaan koska halusi pannun niin nopeasti ulottuvilleen. Perunoita, rapeaa ja rasvaista possua ja kaksi valuvaa munaa, ja koko ihanuus sihisi ja poksahteli vieläkin. Hän oli vähällä purskahtaa ilon kyyneliin.

Viv huomasi, kuinka kapakoitsija baaritiskin toisesta päästä katseli hänen ahmimistaan, ja hän yritti hidastaa syömistä, mutta perunat olivat suolaisia ja munalla kyllästettyjä ja oli hankala keskeyttää niiden lappaminen suuhun. Hänen ruokailunsa äänet olivat kaikkea muuta kuin salonkikelpoisia, mutta ne olivat ehdottoman vilpittömiä.

”Tuntuuko paremmalta?” vetehinen kysyi, kun Viv lähetti paistinpannun liukumaan tiskiä pitkin.

”Kyllä, kautta jumalten. Ja kiitos. Tuota, minä olen Viv.”

Taas se vino hymy. ”Kuulin nimesi, kun sinut tuotiin sisään. Olemme oikeastaan tavanneet ennenkin, mutta en yhtään ihmettele, ettet muista sitä. Sellainen metakka ja kaikkea.”

Viv ei *muistanut* mitään metakkaa, mutta miehen huvittunut äänensävy kummastutti häntä. ”Maksoivatko Korpit oleskelustani?”

”Toivoin pääseväni näkemään Rackamin itsensä”, kapakoitsija sanoi. ”Mutta hän lähetti sinua saattamaan melkein oikean herrasmiehen. Maksoi neljästä päivästä. Sanoi, että sen jälkeen pääsisit jaloillesi. Minä olen Brand.”

Mies ojensi kätensä ja Viv puristi sitä. Molemmilla oli luja puristus.

”Aiotko palata lepäämään?” mies kysyi.

”Ei helveteissä. Hulluksihan minä tulisin. Öhöm. *Missä* minä tarkkaan ottaen olen?”

Miehen vino hymy levisi aidoksi huvittuneisuudeksi. ”Salli minun olla ensimmäinen, joka saa toivottaa sinut tervetulleeksi Murkiin, länsirannikon helmeen! Todella *pienen* länsirannikon osan. Ja tämä on Ahven, minun paikkani.”

”Täällä näyttää kamalan hiljaiselta.” Viv oli vähällä sanoa *ahdistavan* hiljaiselta.

”Meillä on äänekkäät hetkemme, kun laivat tulevat satamaan. Jos kuitenkin kaipaat lepoa toipilasaikanasi, niin useimpina päivinä meteliä ei ole häiriöksi asti.”

Viv nyökkäsi ja hypähti terveen jalkansa varaan hivuttaen varovasti kainalosauvan tuekseen. ”Kiitos vain vielä kerran. Kaipa me näemme vielä useinkin.”

Vatsa täynnä lämmintä ruokaa Viv tunsi olevansa paremmin oma itsensä. Ajatus koikkelehtimisesta lähinurkilla tuntui paljon houkuttelevammalta nyt kuin hetki sitten. Hän napautti tiskiä rystysillään. ”Taidan käydä katsomassa nähtävyyksiä.”

”Nähdään sitten kymmenen minuutin kuluttua”, Brand sanoi.

Viv nauroi, mutta aika väkinäisesti.

Kun Viv hoippui alas kuistilta ottaen tukea kaidepylvästä, hän vilkaisi taakseen. Paanukatoksen alla riippui kolhiintunut kyltti, johon oli kuvattu huolimattomasti kaiverrettu ja tummaksi pinttynyt kala, jonka ylle oli taltalla lyöty sana AHVEN.

Kevyt merituuli pyyhkäisi leikitellen kiharat Vivin kasvoille, ja hän katseli sitä, mitä Murkista näkyi.

Valtameri täytti kolme neljäsosaa taivaanrannasta, kunnes sen peitti näkyvistä korkea liitukallio pohjoisen puolella. Hän erotti kalliolla hienoisia rakennelmien ja aitojen ääriviivoja, mutta ei nähnyt tarpeeksi hyvin päätelläkseen niiden tarkoituksen. Dyynit levittäytyivät rannalta sisämaahan mataloituvina aaltoina, joiden harjalla kasvoi rantaruohon takkuisia reunoja.

Vanha kivinen linnoitusmuuri ympäröi suurinta osaa itse Murkista, ja kivutessaan ylärinteeseen se rajasi kaupungin sisälleen. Ahven ei ollut sen suojakehän sisällä, vaan hiekkaisella rinteellä etelään vievän tien varrella, ja sieltä näkyi muurinharjan yli.

Muurin ulkopuolella lähellä Ahventa oli pitkiä talorivejä, jotka seisoivat rantaa kohti kaartavissa supistuvissa riveissä. Lautaseinät olivat auringon ja suolapärskeiden helmenharmaiksi haalistamat ja loisitivat myöhäisen aamun valossa kuin kiillotettu hopea. Niitä liittivät yhteen epätasaiset lankkupolut, ja vanhat, harvalti kivettyt tiet kiemurtelivat talorivien välissä paikoitellen hiekan peittäminä.

Mereen työntyivät neljä pitkää laituria, joille oli kasattu laatikoita ja takilan osia. Kalastusveneet tökkivät kauempana pollareita vasten.

Laitureilla liuskeli muutamia pieniä hahmoja, ja heidän vaimeat huutonsa kaikuivat veden yli.

Koko kaupunki näytti olevan puolihorteessa. Viv ei uskonut, että se heräisi missään vaiheessa.

Yhtäkkiä Vivin valtasi voimallinen tunne jäämisestä jälkeen. Rackam oli heivannut hänet tälle viheliäiselle rajaseudulle, ja hänen sisuksissaan kasvoi vimmattu varmuus, ettei kääpiö aikonut koskaan palata tätä kautta. Koko juttu oli pelkkä kätevä tekosyy päästä eroon vaivalloisesta pentusoturista.

Viv puri hammasta ja hätisti tunteen takaisin pimeyteen.

Kun Viv kompuroi varjoista, auringon täysi voima osui häneen. Vaikka vielä ei ollut keskipäivä, se ei ollut enää kaukana. Hän sulki silmät ja imi aurinkoa hetken yrittäen nauttia iholla tuntuvasta lämmöstä.

Viv kiskoi meri-ilmaa sisäänsä ja päästi sen hitaasti ulos. ”Jaaha”, hän sanoi. ”Mennäänpä sitten.”

Kainalosauvan kanssa mukulakiveyksellä kulkeminen oli hankalaa, mutta Viv oli silti iloinen, että kiveys oli siinä, koska pelkkä hiekka olisi ollut paljon hankalampaa. Hän valui eteenpäin kuin jäätikkö mutta kuitenkin järjestelmällisesti, ja jo nyt sauva kalusi ilkeästi tottumatonta kainaloa. Hänen pitäisi käyttää jonkinlaista pehmikettä ennen kuin pääsisi eroon koko kirotusta kapistuksesta.

Rinne vietti alaspäin mutta onneksi loivasti. Lokit säikähtivät lentoon tien molemmin puolin kohoavilta dyyneiltä.

Vivin ihmeeksi ensimmäinen hänen tapaamansa henkilö oli myös örkki. Miekkonen saapasteli vankoin askelin häntä kohti kiskoen perässään vankkureita aisat kainaloissa. Hänen rintansa ja päänsä olivat paljaat, ja hartioissa oli vanhoja arpia, jotka kulkivat ristiin rastiin. Vaunuihin oli kasattu ajopuuta ja pilkepienoja.

”Huomenta”, Viv sanoi nostaen piloillaan vapaan kätensä ohimolle sotilaalliseen tervehdykseen.

Örkki nyökkäsi mennessään ohi ja vilkaisi syrjäsilmillä hänen miekkaansa. Viv pysähtyi katselemaan perään. Örkki ei katsonut taakseen, mikä jostakin syystä kismitti Viviä.

Kaupungin ensimmäiset rakennukset tällä suunnalla olivat kauppoja, ja niiden jono jatkui alas rannalle, missä puisten kulkuteiden verkosto helpotti hiekan ylittämistä.

Viv vääntäytyi lankkupolulle, joka yhdisti kaupparystöstä. Jokainen kainalosauvan osuma suolan syömään puuhun tuntui kavion potkulta.

Useimmat kauppojen julkisivut olivat korkeita ja kapeita, ja ne näyttivät nojaavan pois päin mereltä puhaltavasta viimasta. Läheltä katsottuna seinälaudat ja kattopannut olivat tikkuisia.

Muutammat ensimmäisenä vastaan tulevista liikkeistä oli suljettu – pysyvästi, päätellen rikkinäisistä ikkunoista, jotka oli paikattu sisäpuolelta pressulla tai paperilla. Sitten oli jonkinlainen kirjakauppa. Viv erotti parin kapean näyteikkunan läpi kaoottisesti kasattuja kirjoja, merikortteja ja sekalaista roinaa. Homeen hajun pystyi melkein *näkemään*. Ovi oli joskus ollut punainen, mutta nyt paikoitellen erotui pelkkiä alkuperäisen värin muistoja.

Oven vasemmalla puolella oli pieni kyltti, jossa luki TAKIAISPALLON KIRJAKAUPPA.

Viv pudisti päätään ja linkkasi eteenpäin.

Purjeenpaikkaaja. Sitten rihkamakauppa täynnä kotilonkuoria, litteitä merisiilejä, lasisia verkon kohoja ja muuta sekalaista merellistä hylkytavaraa. Vivin oli vaikea kuvitella, miksi kukaan haluaisi mitään sellaista.

Hänen nenäänsä osui tuulen mukana leijuva leipomon tuoksun häivähdyks, joka onnistui tunkeutumaan suolaveden ja merilevän pistävien leimahdusten läpi. Ei ihme, hänellä oli taas nälkä. Liikkumisen ja toipuvan ruumiin vaatimusten lisäksi Viv paloi kuumalla liekillä ja myöhäinen aamiainen oli jo melkein kokonaan kadonnut hänen vatsansa sulatusuunissa.

Kauppakujan äärimmäisessä päässä Viv näki ensimmäisen kunnollisen elämänmerkin, ellei mukaan laskettu sitä kivikasvoista örkkiä, joka kuljetti polttopuita. Eikä Viv laskenut häntä mukaan.

Julkisivu oli ainakin kaksin verroin leveämpi kuin muilla, rakennuksessa oli kaksi tupruttavaa savupiippua ja väkeä kulki ihan oikeasti

sisään ja ulos. Lasiin oli maalattu MERILAUUN LEIPOMO, ja kirjaimet näyttivät siisteiltä ja vastamaalatuilta. Toisaalta pelkkä nenäkin kertoi, mitä liikkeessä oli tarjolla.

Ikkunan läpi näkyi punoskoreja, jotka oli pakattu täyteen isoja, pyöreitä limppuja, pullia ja keksejä. Oven päälle ripustettu tiuku helähti, kun ulos tuli merimiehen lailla huojuva kääpiö tunkien suuhunsa jonkin herkkupalan viime murusia.

Viv tiiraili sisälle hetken kiroten itseään vielä kerran siitä hyvästä, että oli unohtanut kukkaronsa huoneeseen. Muhkeat, lohkeilevat kakukset näyttivät jopa ylittävän ne korkeat odotukset, jotka tuoksut olivat nostattaneet. Hän pyyhkäisi suutaan kämmenselällä ja käänsi vastahakoisesti selkensä leipomolle.

Isäpappa oli aina sanonut, että nälkä parani parhaiten hikoilemalla, tavalla tai toisella. Viv alkoi päättäväisesti laahautua hiekan peittämän tien poikki. Useimmat tien toisella puolella olevat rakennukset näyttivät olevan asuintaloja, tai ehkä loma-asuntoja. Niissä ei kuitenkaan näyttänyt olevan ketään paikalla.

Tien suuntaisesti kulki pitkä hevospuomi, ja se kelpaisi hyvin hänen suunnitelmansa toteuttamiseen.

Viv oli viettänyt selällään monta päivää, ja hänen ruumiinsa piti huolen, että se todella tuntui. Ei hän pääsisi osallistumaan juoksukisoihin vielä pitkään aikaan, mutta eipä toisaalta kannattanut kuvitella pysyvänsä pitkään hengissä terästä heilutellen, jos ei pitänyt itseään hyvässä terässä.

Hän asetti sauvansa ja sapelinsa nojalleen puomin pystytolppaa vasten ja heilautti itsensä varovasti puomin alle pidellen siitä kiinni sormet puomin päällä. Hän ojenteli jalkojaan kadulle päin ja irvisti, kun tuska iski hänen oikean reitensä läpi.

Hän laskeutui alemmaksi, kunnes hänen kyynärpäänsä melkein oikenivat. Sitten hän punnersi itsensä ylös, kerran toisensa jälkeen, ja lämpöä alkoi kehittyä hänen selässään, rinnassaan ja käsivarsissaan. Reiden kipu ajautui mielen taka-alalle.

Kun hauikset alkoivat väristä rasituksesta ja hikeä valua ohimoilta,

hän laskeutui takapuolelleen, veti vasemman kantapäänsä kiinni takamukseen ja salli itsensä hengittää raskaasti ja tasaisesti.

Polttopuuvankkureita kiskova örkki tuijotti häntä pysähtyessään matkallaan alamäkeen. Vankkurit olivat nyt paljon tyhjemmät kuin aikaisemmin. Laudoitettujen kylkien koukuista roikkui valikoima kuluneita työkaluja – puuvasara, moukari, kirves ja saha.

Viv katsoi örkkiä silmät viiruiksi siristettyinä. ”Mitäs siinä tuijotat?”

Örkki kohautti olkapäitään ja vastasi syvällä mutta yllättävän pehmeällä äänellä: ”Palaat noihin hommiin hirveän aikaisin.”

”Tapasinko sinutkin jo silloin, kun tulin tänne?”

Örkki kohautti olkapäitään uudemman kerran. ”Eipä useimpina päivinä tapahdu juuri mitään. On aika vaikea olla huomaamatta, kun jotakin jännää tapahtuu. Ja se oli tosi jännää.” Virnistyksen aavistus. ”Olit vähällä kuristaa Highlarkin.”

”Highlarkin?”

”Lääkärin.”

”Ahaa”, Viv vastasi irvistäen. Se ei ollut parasta mahdollista käytöstä.

”Kuoppala”, örkki esitteli itsensä. Sitten hän kumarsi päänsä, kohensi aisoja ja kiskaisi vaunut liikkeelle. Hän ei jäänyt odottamaan, että Viv kertoisi oman nimensä.

Viv piti sitä jotenkin ärsyttävänä. ”Viv!” hän hihkaisi miekkosen perään. Tämä vain nyökkäsi taakseen katsomatta.

”Kautta kahdeksan helvetin”, Viv manaili. ”On tämä hieno kaupunki. Nyt ymmärrän, miksi kaikki viihtyvät täällä.”

Hän ponnisteli jaloilleen. Otettuaan sauvansa ja sapelinsa hän meni lankkupolun päähän ja katosi kahden dyynin väliseen laaksoon.

Sieltä ei näkynyt vettä, mutta painauma suojasi täysin tuulelta ja tyyni ilma ärsytti häntä niin pahasti, että hän nakkasi sauvansa hiekalle ja ontui rannanpuoleisen dyynin rinnettä ylös ähisten tuskasta koko matkan.

Ylhäällä tuuli puhalsi miellyttävämmiin ja hän antoi hengityksensä tasaantua hetkisen ennen kuin veti sapelin tupesta. Viv yritti tehdä

pari miekkailuliikettä laskien painonsa enimmäkseen vahingoittumattoman jalkansa varaan. Hän toivoi saavansa aikaan edes muutamia liikesarjoja korkeasta lyönnistä matalaan ja siitä harhautukseen keskittyen tarkkuuteen ja ylävartalon liikkeisiin, mutta menestystä ei ollut odotettavissa. Hänen ohjaava jalkansa horjahti, ja kun hän huojahti taaksepäin, miekan paino pakotti hänet laskemaan painonsa heikolle jalalle, ja sitten hän kieri rinnettä alas lennättäen ympärilleen hiekkaa ja sadatuksia.

Viisi minuuttia nolon dyyniltä alas kieppumisen jälkeen hän kompuroi takaisin kaupungin pääväylälle. Vihaisena, pettyneenä ja kiusallisen tietoisena hiekan ja hien sekoituksesta paitansa alla hän aloitti voimia koettelevan vaelluksen mäkeä ylös Ahveneen. Loiva rinne oli pahempi koettelemus kuin sille olisi sopinut, ja sen päätteenksi häntä odottivat autio majatalo, autio huone ja todella kapea portaikko.

Hänen olisi pitänyt olla rinta rinnan Korppien kanssa. Hänen olisi pitänyt olla hakkaamassa tietä auki Varinen luokse.

Hänen olisi pitänyt olla missä tahansa muualla kuin täällä.

Suurin osa hänen huomiostaan oli keskittynyt vahtimaan hiekan peittämiä mukulakiviä ja kainalosauvan seuraavaa sijoituspaikkaa, joten varjon ilmestyminen näköpiiriin säikäytti hänet.

Kohottaessaan katseensa hän huomasi katsovansa tapentin käärmäisiin viirusilmiin. Nainen ei ollut yhtä pitkä kuin Viv – harvat olivat – mutta hän seiso i ylämäen puolella. Vivin piti katsoa häntä yläviistoon.

Tai ehkä hänestä vain tuntui siltä.

Tapenti oli voimakasrakenteinen, hänen nahkansa sirot kuviot oli kuin veistetty lihaksikkaiden hartioiden ja jalkojen päälle. Suomui-nen kobran niskahuppu levisi ohimoilta ja kaulalta, lohenpunaisena sieltä, mistä valo paistoi sen läpi, ja hiusten kalistinmaiset letit huojuivat kuivasti tuulessa.

Portinvartijan lyhty hohti hänen vyössään pitkämiekan vierellä ja hän kantoi virkamerkkiään sinisessä nutussaan.

Nainen kallisti päätään tavalla, jota Viv ei voinut olla tulkitsematta muuksi kuin paheksuvaksi. ”Tyrmäävä taistelutaitojen näytös.” Naisen katse kääntyi hetkeksi Vivin ohi kohti dyynin lakea ja kesken jääneen miekkailuharjoituksen paikkaa.

Vivin ihoa kuumotti niin, että se oli nousta kananlihalle tavalla, joka saattaisi höyhenenkevyesti heilahtaa nolostumisesta raivostumiseksi. Hän ei ollut niin hölmö, että antaisi sen tapahtua, ei paikallisen lainvartijan edessä, mutta eipä hänen toisaalta tarvinnut olla kohdeltiaskaan. ”Täälläpäin ei taida olla paljon muutakaan katselemisen arvoista?”

Tapenti hymyili ohuesti ja siristi silmiään. ”En mielelläni katsele kaupungissani sellaisia näkyjä. Pidän hiljaisuudesta, ja aseita mukanaan raahaavat pikkutyöt tietävät meteliä. Ehdotan, että pidät teräksesi huotrassa, tai vielä mieluummin huoneessasi. Olen muuten sitä mieltä, ettei ole mitään syytä, mikset voisi pysyä siellä itsein.”

Viv änkytti vimmastuneena. ”*Pikkutyttö...*?”

Portinvartija jyräsi hänet tylsty alleen armottomasti sihisten. ”Kun sinut laahattiin tänne, tajusin yhdellä silmäyksellä, että sinua on pidettävä silmällä. *Highlark* ei taatusti unohda saapumistasi ihan pian. Jos aiheutat täällä pienintäkään harmia, paiskaan sinut epäroimatta tyrmeään toipumaan siihen asti, että... *ystäväsi* ilmestyvät ja vievät sinut pois niskoiltani.”

Viv pysyi vain tuijottamaan raivosta mykkänä. Hänen kätensä liikahti kohti sapelin kahvaa, mutta hän hillitsi refleksinsä, varsinkin nähtyään, kuinka tapentin katse seurasi liikettä synkän huvittuneena.

”Hyvää päivänjatkoa.” Nainen osoitti majataloa pilkallisesti päätänsä kallistaen. ”Olekin varovainen, kun nouset mäkeä. Paha kaatuminen voisi tietää jatkoa viipymisellesi, eikä kumpikaan meistä halua sitä, eihän?”

Sitten hän lähti, ja Viv saattoi vain jäädä tuijottamaan Ahveneen päin ja kaipaamaan hartaasti jotakuta, jota voisi puukottaa.

Jos Rackam ei palaisi pian, Vivin pitäisi lähteä itse häntä etsimään ennen kuin tekisi jotakin, mitä *todella* joutuisi katumaan.

3

Vieläkin portinvartijan kohtaamisesta kihisevä Viv vilkaisi Ahventa entistäkin vähemmän innostuneena. Hän ei ollut kestää ajatusta pitkästä ja tuskastuttavasta matkasta autioon ja tuskastuttavaan huoneeseen, vaan kääntyi mielummin kohti lankkupolkua ja lähintä auki olevaa kauppaa.

Kun hän laski kainalosauvansa Takiaispallon kirjakaupan oven eteen, hän kuuli tuskaisen rusahduksen. Hän kirosi, kun laho puu petti hänen allaan. Viv oli vähällä kaatua torahampailleen jo toisen kerran neljännestunnin aikana mutta onnistui kiskaisemaan sauvan turvaan ennen kuin se ehti mennä kokonaan lankun läpi.

Hän jäi tuijottamaan puoliksi hajonnutta lankkua. ”Paskanmarjat.”

Täpärän tilanteen nostattama adrenaliini kihisi vielä hänen käsi-varsiaan pitkin, kun hän työnsi oven auki ja toikkaroi hämärään kirja-kauppaan.

Sisällä haisi aika tarkkaan siltä kuin hän oli kuvitellutkin – vanhalta paperilta, homeelta ja pettymykseltä – mutta lisätuoksuina tuntuivat koira ja... *kanakoppi*. Hän nyrpisti nenäänsä.

Pitkä ja kapea liiketila oli täynnä kirjoja: niitä oli ahdettu vinoille hyllyille, levitelty niiden päälle, kasattu lattialle huojuviksi torneiksi. Jotkin näyttivät uusilta, mutta useimmat olivat vanhoja, ja irtoilevia sidoksia kurkisteli esiin nahan tai kankaan peittämien puukansien välistä.

Matalalla hyllyllä näyteikkunoiden alla lojui sekainen kasa merikortteja ja karttoja. Seinälle nostettu myrskylyhty särkyneine kuoppineen lepatti himmeästi.

Sisätilat oli rakennettu samoista lankuista kuin julkisivukin. Ne oli maalattu joskus valkoisiksi, mutta nyt maali näytti teen värjäämältä ja se hilseili.

Huoneen poikki kulkevaa vaarallisen näköistä reittiä peitti nukka-vieru matto, jota kuorruttivat suolansekainen hiekka ja... höyhenet?

Huoneen perällä kyyhötti pieni myyntitiski, jonka taakse oli pinottu vielä yksi kirjamuuri. Tiski näytti olevan vaarassa kadota vanhojen sanojen maanvyöryyn alle. Kaareva käytävä vei talon takaosaan, ja Viv uskoi kuulevansa rapinaa kulman takaa. Kolhuinen vanha puuliesi – *senkin* päälle oli kasattu kirjoja – kökötti käytävän vasemmalla puolella. Kaupassa ei näyttänyt olevan miehistystä.

”Kautta Kahdeksan, mikä läävä”, Viv sanoi inhosta irvistäen. Tämä oli ollut todella huono ajatus.

Kun hän kääntyi kömpelösti lähteäkseen, sapelin lape läimäytti kolmea kirjapinoa, jotka levisivät irtosivujen ja tomun vyöryksi. Viv hätkähti, veti henkeä... ja sitten vielä kaksi pinoa lysähti toisten päälle.

Kaupan perältä kajahti outo, haukkuva *huhuilu*. Äkkiä alkoi kuulua käpälien töminää, ja sen saattamana ilmestyi matalajalkainen pikkueläin, joka ampaisi suoraan häntä kohti pölyttäen ympärilleen höyheniä ja irtokarvoja. Sen kynnet takertuivat repaleiseen mattoon ja kasasivat mattoa otuksen vatsan alle pölyisiksi kohoumiksi, kunnes se pääsi taas etenemään kuulostaen lähinnä veden alla haukkuvalta koiralta.

Viv ei hätkähtänyt, kun olento liukui pysähdyksiin hänen eteensä ja jäi pomppimaan neljällä töppöjalalla lyhyet, kullanväriset selkäkarvat pörhistettyinä. Otuksen pää oli liian iso ja pöllömainen, sillä oli suuret, hehkuvat silmät ja pieni musta nokka. Surkastuneista siivistä pisti esiin karvatukkoja ja siipisulkia. Kolmiomaiset koirankorvat olivat luimussa pitkin päälään höyheniä kuvastaen vahtikoiran oikeamielistä raivoa.

Viv laski kätensä sapelin kahvalle, mutta otuksen vihamielisestä kaakatuksesta huolimatta hänen oli vaikea kuvitella olevansa suuressa vaarassa. Yllättyneisyys muuttui jo epäuskoiseksi naurahdukseksi.

”Voi *vitun ikenet!*” pieni ja kimeä ääni huusi. ”Patapaisti, ei!”

Viv kohotti katseensa yllättyneenä kirouksesta. Todella *sydäimestä* tulleesta kirouksesta. Vielä enemmän hän yllättyi nähdessään, kenestä ääni kuului.

Lyhyeen punaiseen viittaaan pukeutunut pikkuruinen hiirikkötyttö riensi valoon heristellen eläimelle ankarasti sormeaan.

”Ei se mitään”, Viv sanoi onnistuen vääntämään naurunsa vinksahtaneeksi hymyksi. Tilanteen hullunkurisuus oli karistanut viimeisenkin raa’an kiukun, joka oli syntynyt kohtaamisesta portinvartijan kanssa.

”Olen *niin* pahoillani!” hiirikkö huudahti kumartuessaan halaa-maan vimmastä tärisevää suojelijaansa. Sitten hän huomasi ympäriinsä levinneet kirjat ja hänen ryhtinsä lysähti. ”Jumalat paratkoon!”

”Tuota, *minä* olen pahoillani tuon takia. Minun syytäni.” Viv viittilöi jalkaansa ja sauvaansa, vaikka tapahtunut ei ollutkaan niiden aiheuttama. Nyt häntä melkein jo nolotti miekan kantaminen, ja se tuntui kummalta.

”Patapaisti! Takahuoneeseen! Ala painua!” hiirikkö sähisi. Viv yllättyi, kun otus totteli. Sen töpöhäntä meni koipien väliin, kun se hiipi tiskin taakse. Sitten se pisti päänsä esiin tiskin sivulta ja mulkoili Viviä epäluuloisesti greipin kokoisilla silmillään jäädessään pitämään vahtia.

Viv aloitti vaivalloisen kyykistymisprosessin auttaakseen keräämään kirjakaoksen.

Hiirikkö esti häntä. ”Unohda koko juttu.” Hän päästi valtavan huokauksen. ”Ei uhmata kohtaloa, hmm?”

Nopeasti hiirikkö kasasi uusia, entistäkin horjuvaisempia pinoja, mutta eivätpä kirjat ainakaan enää olleet pitkin lattiaa. Hiirikön puuhastellessa Viv oikaisi vaivihkaa mattoa työntämällä sauvallaan sen toista päätä, mikä nostatti Patapaistissa huvittavan, kuplivan murinan.

”No niin. Peikon paskat sentään, kyllä tuli kuuma”, hiirikkö sanoi löyhytellen itseään toisella käpälällään. Hän ravisteli viiksensä suoriksi ja tiedusteli: ”Voisinko olla jotenkin avuksi?”

Sanat lausuttiin kohteliaalla äänensävyllä, joka oli melkoisessa ristiriidassa törkyturpaisen ulosannin kanssa. Viv ei mahtanut sille enää mitään, että häneltä karkasi nauru.

”Voi hyvät jumalat. Anteeksi”, hän sanoi yrittäen tukahduttaa hekotuksensa. ”Minä vain... kaikki tapaamani hiiriköt ovat aina olleet niin ujoja ja hauraita pikku olentoja, ja minä luulin –”

Hiirikkö siristi silmänsä viiruiksi. ”Minä taas luulin, että örkit vain *syövät* kirjoja, mutta tässä sitä silti ollaan.”

Siinä vaiheessa Vivin nauru karkasi aisoista kokonaan.

Hetken kuluttua hiirikkökin sai aikaan hekotuksen tai pari, kuivaili otsaansa ja vilkuili ympärilleen kuin ihmetellen, kuinka kummassa Viv oli päätenyt tänne.

”Sanikka on muuten nimeni.” Hän ojensi käpälänsä puristettavaksi.

Viv teki samoin, ja hiirikön käpälä upposi kokonaan hänen massiiviseen otteeseensa. Hän yritti kuitenkin olla hellävarainen. ”Viv. Vielä kerran: olen kamalan pahoillani tästä sotkusta.”

Sanikka viittasi sille kintaalla. Tavallaan. ”Osta kirja, niin kaikki on anteeksi annettu.”

”Tuota, siis... jätin kukkaroni Ahveneen...” Hän osoitti tyhjää vyötään. Kätevä tekosyy, sillä hän ei muutenkaan ollut aikonut ostaa mitään.

Uusi raskas huokaus Sanikalta. ”Koivestasi päätellen et taida suunnitella laukkaavasi kukkuloiden taakse vääryydellä hankitun romaanin kanssa, joten saat sen luotolla ja tulet huomenna takaisin. Sopiiko sellainen?”

Nurkkaan ajettu.

”Kyllä kai sitten. Mutta” – Viv vilkaisi ympärilleen – ”jos rehellisiä ollaan, en ole kova lukemaan eikä minulla muutenkaan ole mitään käsitystä, mitä olen etsimässä.”

Sanikka mittaili häntä katseellaan ikään kuin olisi punninnut hänen sanojaan. Hän naputteli kynnellä alahuultaan tutkaillessaan Vivin miekkaa ja kaikkea... vivimäisyyttä.